

Motion till riksdagen 2025/26:2988

av **Marléne Lund Kopparklint (M)**

Konsumentskydd mot dyra och ineffektiva miljöskatter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att stärka konsumentskyddet mot ineffektiva miljöskatter som drabbar låginkomsttagare särskilt hårt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Miljöskatter ska bidra till verkliga miljöförbättringar, men när de i praktiken leder till höjda priser för konsumenterna utan märkbara miljövinster riskerar de att underminera både miljöpolitiken och förtroendet för skattesystemet. Kemikalieskatten på elektronik är ett tydligt exempel där låginkomsttagare får bära en oproportionerlig börda, samtidigt som skatten visat sig vara ineffektiv. Sverige behöver en mer rättvis och träffsäker modell för att kombinera miljöskydd med konsumentskydd.

När kemikalieskatten infördes 2017 var syftet att minska skadliga ämnen i hushållsmiljöer. Trots flera höjningar av skatten har utvärderingar – bland annat regeringens egen 2022 – visat att de positiva miljöeffekterna är marginella. Däremot har kostnaderna för konsumenter ökat kraftigt. Exempelvis kan en datorskärm bli upp till 700 kronor dyrare i Sverige än i övriga Norden.

Elektronik är i dag en nödvändighet för att delta i samhällslivet – i skolan, på jobbet och i vardagen. När en skatt höjer priserna utan att ge motsvarande miljönytta, slår det särskilt hårt mot låginkomsttagare, studenter och barnfamiljer. Detta riskerar att öka klyftorna i samhället.

Dessutom har kemikalieskatten visat sig bidra till ökad e-handel från utlandet. Konsumenter väljer ofta billigare produkter från länder med lägre miljökrav, vilket underminerar syftet med skatten och i praktiken kan leda till större miljöpåverkan.

För att återvinna förtroendet för miljöskatter och samtidigt skydda konsumenterna bör regeringen se över hur dessa utformas. Ett viktigt steg är att säkerställa att framtida miljöskatter:

- har en tydlig miljöstyrande effekt,
- inte ensidigt belastar konsumenter med ökade kostnader,
- särskilt tar hänsyn till låginkomsttagares situation.

En mer rättvis modell är att rikta styrmedel direkt mot producenter och återförsäljare, exempelvis genom incitament för hållbar produktion och återvinning, istället för att låta konsumenterna bära kostnaden för en ineffektiv skatt.

Miljöskatter kan spela en viktig roll i omställningen till ett hållbart samhälle, men de måste vara både effektiva och rättvisa. Genom att stärka konsumentskyddet mot ineffektiva miljöskatter kan vi säkerställa att politiken leder till verkliga miljövinster utan att skapa orimliga ekonomiska bördor för hushållen.

Marléne Lund Kopparklint (M)